

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/568091
Zaaknummer : ACM/21/050057
Datum : 5 november 2021

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 over klachten van FrieslandCampina Nederland B.V. met betrekking tot het verkrijgen van een eigen aansluiting.

1. Verloop van de procedure

1. Op 1 februari 2021 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een aanvraag tot geschilbeslechting als bedoeld in artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) ontvangen van FrieslandCampina Nederland B.V. (hierna: FCN). Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander).
2. Op 4 februari 2021 heeft de ACM Liander gevraagd om een schriftelijke zienswijze op de aanvraag te geven. Deze zienswijze heeft de ACM op 5 maart 2021 ontvangen.
3. Op 6 mei 2021 heeft de ACM schriftelijk aan partijen vragen heeft gesteld en de partijen uitgenodigd voor een digitale hoorzitting. Op 21 mei 2021 heeft de ACM reactie van beide partijen ontvangen.
4. Op 27 mei 2021 heeft een digitale hoorzitting plaatsgevonden met Liander. FCN heeft aangegeven geen behoefte te hebben een digitale hoorzitting bij te wonen. De ACM heeft het verslag van de hoorzitting aan partijen gezonden.
5. Op 4 juni 2021 heeft de ACM FCN gevraagd om aanvullende informatie. Op 2 juli 2021 heeft de ACM een reactie van FCN ontvangen. Op 16 juli heeft de ACM een reactie van Liander op de aanvullende informatie van FCN ontvangen.

2. Het geschil

6. Het geschil gaat over de klacht van FCN dat Liander in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet handelt door een aanvraag van FCN voor een aansluiting met aansluitcapaciteit van 2 MVA (een AC5-aansluiting) te weigeren. Centraal staat de vraag of het verzoek van FCN om een aansluiting kan worden aangemerkt als een verzoek om een tweede aansluiting op hetzelfde WOZ-object. Tevens heeft FCN de klachten naar voren gebracht dat Liander een aanbod heeft gedaan waar FCN niet om heeft verzocht en dat Liander haar offerte aan de verkeerde partij heeft toegezonden. Tot slot heeft FCN de klacht naar voren gebracht dat Liander in strijd met artikel 23, artikel 26a en artikel 28, eerste lid, van de E-wet verwijderingskosten voor een bestaande aansluiting van Zuivelcoöperatie FrieslandCampina U.A. (hierna "ZFC") in haar offerte heeft opgenomen.

3. Feiten

7. Op grond van de door partijen geleverde stukken en hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de ACM de volgende feiten en omstandigheden vast.
8. Aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel bevindt zich een bedrijfsterrein dat in eigendom toebehoort aan ZFC. ZFC is een coöperatie opgericht door melkveehouders. ZFC houdt alle aandelen in FCN.

9. FCN exploiteert een kaasfabriek op het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel. De kaasfabriek omvat onder meer een melkontvangstinrichting, een tankopslag en de fabriek waar de kaasproducten worden geproduceerd.
10. Op het bedrijfsterrein staan onder andere, een utiliteitsgebouw ten behoeve van de levering van elektriciteit en warmte aan de kaasfabriek en een ammoniakinstallatie ten behoeve van de levering van koude aan de kaasfabriek. Voor het dak van de kaasfabriek is een opstalrecht gevestigd ten behoeve van de plaatsing van zonnepanelen.
11. Op het bedrijfsterrein ligt elektriciteitsinfrastructuur die onder meer de kaasfabriek en het utiliteitsgebouw op het bedrijfsterrein van elektriciteit voorziet. Het bedrijfsterrein is via een aansluiting van 2 MVA (een AC5-aansluiting) aangesloten op het openbare net van Liander. FCN en Liander hebben daartoe een aansluit- en transportovereenkomst (hierna: ATO) gesloten.
12. Op 30 september 2016 heeft Liander aan FCN laten weten dat FCN op het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel structureel het door haar gecontracteerde vermogen van 2 MVA overschrijdt (hiervan is momenteel nog steeds sprake). Liander en FCN hebben vervolgens overleg gevoerd over mogelijke verzwaring van de bestaande aansluiting van het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel.
13. Na de constatering van Liander van de overschrijding van het door FCN gecontracteerde vermogen, hebben ZFC en FCN contact opgenomen met de gemeente Hollands Kroon over de objectafbakening van onroerende zaken op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ). De gemeente Hollands Kroon gaf in het verleden één WOZ-beschikking af aan ZFC voor het volledige bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel. Op 18 juli 2017 heeft de gemeente Hollands Kroon ZFC en FCN laten weten dat het WOZ-object aan de Mientweg 20 per 10 juli 2017 is gesplitst in twee adressen, omdat het bedrijfsterrein en het utiliteitsgebouw zelfstandige onroerende zaken in de zin van de Wet WOZ zijn. Uit de WOZ-beschikking van 28 februari 2018 blijkt dat ZFC eigenaar is van het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 en eigenaar en gebruiker van het utiliteitsgebouw aan de Mientweg 20b. FCN is aangemerkt als gebruiker van het bedrijfsterrein (de kaasfabriek) aan de Mientweg 20.
14. Op 15 augustus 2017 heeft ZFC aan Liander gevraagd om een aansluiting van 2 MVA voor het utiliteitsgebouw aan de Mientweg 20b in Lutjewinkel te realiseren. Liander heeft de door ZFC gevraagde aansluiting op 3 oktober 2017 geweigerd.
15. Op 2 februari 2018 heeft ZFC een aanvraag tot geschilbeslechting bij de ACM ingediend. Op 26 juni 2018 heeft de ACM in haar geschilbesluit geoordeeld dat er sprake is van een stelsel van verbindingen op het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 in Lutjewinkel dat kwalificeert als een net.¹ De ACM heeft in dit besluit vastgesteld dat zij niet bevoegd is om zelf de WOZ-objecten te toetsen

¹ Besluit van de ACM van 26 juni 2018, zaaknummer: ACM/18/030725 en kenmerk: ACM/UIT/497973, randnummers 23-25.

en zelfstandig tot een andere afbakening te komen.² Daarnaast heeft de ACM geconstateerd dat de E-wet in de eerste plaats uitgaat van de fysieke werkelijkheid en niet van contractuele afspraken zoals een ATO. Daarmee heeft ZFC en niet FCN een aansluiting op het net van Liander, ongeacht met wie de ATO is gesloten.³ In het geschilbesluit concludeert de ACM dat FCN een aansluiting heeft op het net van ZFC en dat Liander daarom de door ZFC gevraagde aansluiting van 2 MVA terecht heeft geweigerd.⁴ ZFC en Liander hebben beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) aangetekend tegen dit besluit.

16. Op 2 juni 2020 heeft het CBb geoordeeld dat de ACM zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat het stelsel van verbindingen dat ligt op het bedrijfsterrein kwalificeert als een net in de zin van artikel 1, aanhef en onder i, van de E-wet.⁵ Daarnaast beoordeelt het CBb dat met de term aansluiting in de E-wet de fysieke verbinding met het netwerk wordt bedoeld. Hiermee staat dus vast dat ZFC en niet FCN over een aansluiting op het net van Liander beschikt.⁶ In deze zaak heeft Liander als beroepsgrond naar voren gebracht dat de ACM ten onrechte uitgaat van de door de gemeente afgegeven WOZ-beschikkingen en dat de ACM de afbakening van het WOZ-object zelfstandig moet toetsen. Het CBb heeft Liander op dit standpunt niet-ontvankelijk verklaard.⁷ Op 2 juni 2020 heeft het CBb in haar uitspraak over het geschilbesluit van de ACM in het geschil tussen NAEN en Liander (hierna: de NAEN-uitspraak) wel uitspraak gedaan over de door Liander naar voren gebrachte beroepsgrond.⁸
17. Op 24 juli 2020 heeft FCN Liander om een aansluiting met aansluitcapaciteit van 2 MVA (AC5-aansluiting) verzocht. Naar aanleiding van dit verzoek hebben meerdere overleggen plaatsgevonden tussen FCN en Liander over realisatie van de gevraagde aansluiting.
18. Op 27 november 2020 heeft Liander een offerte gedaan voor een aansluiting met aansluitcapaciteit van 5 MVA (AC6a-aansluiting) op het ongeveer 4,5 km verderop gelegen onderstation De Weel.
19. Op 17 december 2020 accepteert FCN, met de nodige voorbehouden, de door Liander uitgebrachte offerte.

4. Wettelijk kader

20. Artikel 1, eerste lid, onder b en i, van de E-wet bepalen:

1. *In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:*

[...]

² Besluit van de ACM van 26 juni 2018, zaaknummer: ACM/18/030725 en kenmerk: ACM/UIT/497973, randnummer 23.

³ Besluit van de ACM van 26 juni 2018, zaaknummer: ACM/18/030725 en kenmerk: ACM/UIT/497973, randnummer 26.

⁴ Besluit van de ACM van 26 juni 2018, zaaknummer: ACM/18/030725 en kenmerk: ACM/UIT/497973, randnummer 28.

⁵ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:383, rechtsoverweging 6.2.

⁶ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:383, rechtsoverweging 6.3.

⁷ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:383, rechtsoverweging 5.

⁸ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364.

b. aansluiting: één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder begrepen één of meer verbindingen tussen een net dat wordt beheerd door een netbeheerder en een net dat beheerd wordt door een ander dan die netbeheerder en tussen het net op zee en een windpark op zee;

[...]

i. net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel –en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbinding en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van de directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer;

21. Artikel 23, eerste en tweede lid, van de E-wet bepalen:

1. *De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk. De netbeheerder verstrekt degene die om een aansluiting op het net verzoekt een gedetailleerde en volledige opgave van de uit te voeren werkzaamheden en de te berekenen kosten van de handelingen, onderscheiden in artikel 28, eerste lid.*
2. *De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degene jegens wie de verplichting, genoemd in het eerste lid, geldt.*

22. Artikel 26a, van de E-wet bepaalt:

1. *Een netbeheerder hanteert voorwaarden die redelijk, objectief en niet-discriminerend zijn.*
2. *Voorwaarden als bedoeld in de artikelen 236 en 237 van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek worden vermoed niet redelijk te zijn.*
3. *Een voorwaarde is redelijk, wanneer dit blijkt uit de aard, inhoud of wijze van totstandkoming van de betrokken voorwaarde.*
4. *Het tweede en derde lid zijn niet van toepassing op een afnemer, als bedoeld in artikel 95a, eerste lid.*
5. *De artikelen 236 en 237 van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek zijn mede van toepassing op voorwaarden in overeenkomsten met afnemers als bedoeld in artikel 95a, eerste lid, die rechtspersoon zijn of handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf.*

23. Artikel 28, eerste lid, van de E-wet bepaalt:

1. *Het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten op een net heeft uitsluitend betrekking op:*
 - a. *Het verbreken van het net van de desbetreffende netbeheerder om een fysieke verbinding van de installatie van een afnemer met dat net tot stand te brengen,*
 - b. *Het installeren van voorzieningen om het net van de desbetreffende netbeheerder te beveiligen en beveiligd te houden en*
 - c. *Het tot stand brengen en in stand houden van een verbinding tussen de plaats waar het net verbroken is en de voorzieningen om het net te beveiligen.*

24. Artikel 16, eerste lid, onderdelen a-e, van de Wet WOZ bepalen:
1. *Voor de toepassing van de wet wordt als één onroerende zaak aangemerkt:*
 - a. *een gebouwd eigendom;*
 - b. *een ongebouwd eigendom;*
 - c. *een gedeelte van een in onderdeel a of onderdeel b bedoeld eigendom dat blijkens zijn indeling is bestemd om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt;*
 - d. *een samenstel van twee of meer van de in onderdeel a of onderdeel b bedoelde eigendommen of in onderdeel c bedoelde gedeelten daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar de omstandigheden beoordeeld, bij elkaar behoren;*
 - e. *een geheel van twee of meer van de in onderdeel a of onderdeel b bedoelde eigendommen, of in onderdeel c bedoelde gedeelten daarvan, of in onderdeel d bedoelde samenstellen, dat naar de omstandigheden beoordeeld één terrein vormt bestemd voor verblijfsrecreatie en dat als zodanig wordt geëxploiteerd;*
 - f. *het binnen de gemeente gelegen deel van een in onderdeel a of onderdeel b bedoeld eigendom, van een in onderdeel c bedoeld gedeelte daarvan, van een in onderdeel d bedoeld samenstel of van een in onderdeel e bedoeld geheel.*
25. Artikel 2.4.3 van de Tarievenscode Elektriciteit bepalen:
- Bij wijziging van een aansluiting op verzoek van aangeslotenen geldt een tarief gebaseerd op voorcalculatorische projectkosten met betrekking tot een dergelijke wijziging tot een maximum van het aansluittarief dat geldt voor de nieuwe aansluiting volgens de tabel genoemd onder 2.3.3c plus eventueel de éénmalige bijdrage conform artikel 2.4.1 voor het verwijderen van de oude aansluiting.*

5. Standpunten van partijen

5.1. FCN

26. FCN heeft – kort samengevat –het volgende naar voren gebracht.
27. Volgens FCN geldt de aansluitplicht van artikel 23, eerste lid, van de E-wet voor het aparte WOZ-object in gebruik door FCN. Volgens FCN exploiteert FCN de kaasfabriek en exploiteert ZFC het utiliteitsgebouw en de (toekomstige) ammoniakinstallatie, terwijl het gehele terrein in eigendom is van ZFC. Volgens FCN is er daarmee sprake van een elektriciteitsnet van ZFC met twee afnemers. Daar komt volgens FCN nog bij dat een opstalrecht is verleend aan een derde partij voor het leggen en exploiteren van zonnepanelen op het dak van de kaasfabriek. FCN verwijst naar de WOZ-beschikking van de gemeente Hollands Kroon waarin FCN is aangemerkt als gebruiker van het bedrijfsterrein (de kaasfabriek) aan de Mientweg 20. FCN verwijst verder naar het

geschilbesluit van de ACM van 26 juni 2018⁹ en naar de uitspraak van het CBb van 2 juni 2020.¹⁰ FCN geeft daarbij verder aan dat deze uitspraak ook jegens Liander geldt, nu Liander als toegelaten partij ex artikel 8:26 van de Awb gebonden is aan de uitspraak van het CBb.

28. FCN kan zich niet met de door Liander aan FCN gebrachte offerte van 27 november 2020 verenigen. De offerte is volgens FCN aan het concern 'FrieslandCampina' gevestigd te Amersfoort gestuurd, terwijl de rechtspersoon FCN heeft verzocht om een offerte. Artikel 23, eerste lid, van de E-wet verplicht de netbeheerder volgens FCN om de offerte toe te sturen aan degene die om de aansluiting verzoekt. FCN merkt op dat in het Nederlandse recht de juridische figuur aangeduid als 'concern' geen rechtspersoonlijkheid heeft. Bij gebreke van rechtspersoonlijkheid kan een 'concern' geen drager van rechten en verplichtingen zijn, waardoor een aanbod aan een 'concern' al niet mogelijk is.
29. FCN meent verder dat de offerte uitgaat van een gezamenlijke aansluiting voor het gehele bedrijfsterrein in eigendom van ZFC, waardoor FCN de kosten voor de verzwarende van de aansluiting naar een AC6a-aansluiting en het verwijderen van de bestaande AC5-aansluiting moet betalen, wat volgens FCN strijdig is met artikel 23, artikel 26a en artikel 28, eerste lid, van de E-wet. FCN voert aan dat ZFC, de partij die beschikt over de bestaande 10 kV aansluiting, niet om verwijdering van haar aansluiting heeft gevraagd. FCN stelt dat zij niet bevoegd is te beslissen over het verwijderen van de aansluiting van ZFC. FCN meent dat Liander in strijd handelt met de artikelen 23, 26a en artikel 28, eerste lid, van de E-wet handelt, door zonder verzoek van de afnemer die over de afsluiting beschikt (volgens FCN is dat in dit geval ZFC) een eis voor verwijdering op te leggen, laat staan dat een dergelijke verplichting tot verwijdering van een aansluiting wordt opgelegd aan een partij die in het geheel niet over deze aansluiting beschikt.

5.2. Liander

30. Liander heeft – kort samengevat – het volgende naar voren gebracht.
31. Liander stelt dat zij niet in overtreding van artikel 23, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld en heeft voldaan aan haar aansluitplicht. Volgens Liander behoort het doen van een passende aanbieding voor de wijziging van de bestaande aansluiting tot de aansluitplicht van artikel 23, eerste lid, van de E-wet. Liander meent dat FCN haar niet kan dwingen tot het aanbieden van een tweede aansluiting waarmee FCN haar integrale vermogensvraag kan opknippen en verdelen over twee afzonderlijke aansluitingen.
32. Liander voert aan dat FCN geen recht heeft op een eigen aansluiting. Naar het oordeel van Liander is er sprake van één WOZ-object aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel. Volgens Liander is er sprake van een samenstel zodat alle eigendommen op het fysiek afgebakende bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 (inclusief de daarop gelegen gebouwde eigendommen en dus inclusief nummer 20b)

⁹ Besluit van de ACM van 26 juni 2018, zaaknummer: ACM/18/030725 en kenmerk: ACM/UIT/497973.

¹⁰ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:383, rechtsoverweging 6.2.

moeten worden aangemerkt als een complex in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ. Ter onderbouwing van haar standpunt verwijst Liander naar de NAEN-uitspraak.¹¹

33. Liander baseert haar conclusie dat het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel een samenstel is onder andere op de volgende feiten. Het gehele bedrijfsterrein is gesitueerd en beveiligd achter één en hetzelfde hek, terwijl het utiliteitsgebouw (dat nummer 20b gekregen heeft) enkel toegankelijk is via de ingang van nummer 20. Tevens zijn alle installaties en onderdelen van het kaasproductieproces onderling verbonden. ZFC oefent volgens Liander als holding coöperatie zelf geen bedrijfsactiviteiten uit. Volgens het handelsregister heeft ZFC vestigingen in Wolvega en Veghel, niet in Lutjewinkel. De door de gemeente Hollands Kroon afgegeven WOZ-beschikkingen is daarmee volgens Liander louter administratief. Liander voert aan dat alle opstallen functioneel en feitelijk onverminderd onderdeel blijven uitmaken van dezelfde activiteit op het bedrijfsterrein: de productie van kaas. Er is daarmee sprake van een geografisch samenhangend geheel met één organisatorisch doel.
34. Liander voert aan dat de gehele vermogensvraag voor de samenhangende productieprocessen van de kaasfabriek tot ver boven de 2MW stijgt en dat er daarmee sprake is van een overschrijding van de gecontracteerde vermogens tussen Liander en FCN. Liander verwijst daartoe naar een overzicht van het verbruik van FCN in de periode oktober 2017 tot en met oktober 2020. Liander en FCN zijn in gesprek getreden over de overschrijdingen van het gecontracteerde maximum aansluitvermogen. Volgens Liander had FCN een verzoek behoren te doen tot aanpassing van de aansluiting, conform het overeengekomen in de aansluit- en transportovereenkomst.
35. FCN heeft volgens Liander niet een tweede AC5-aansluiting op 10kV gevraagd, maar op 20kV. Met het aanbieden van de AC6a-aansluiting op 20kV (vanuit OS De Weel) ter vervanging van de bestaande AC5-aansluiting, voldoet Liander aan haar aansluitplicht op grond van artikel 23, eerste lid, van de E-wet. Daarnaast is volgens Liander het dichtstbijzijnde punt in het net met het juiste spanningsniveau OS De Weel. Het plaatselijke 10kV net is volgens Liander niet toegerust om het totale vermogen van de kaasfabriek duurzaam te transporteren.
36. Liander heeft de offerte aan FrieslandCampina gericht omdat, rekening houdend met de uitspraak van het CBb, voor Liander minder relevant is aan wie de offerte wordt gestuurd, dan dat de juiste aansluiting wordt gerealiseerd. Het is volgens Liander uiteindelijk de aangeslotene/afnemer, zoals beschreven in artikel 7.1 Netcode Elektriciteit, die het recht op het transport. Liander vult aan dat ook de gemeente Hollands Kroon correspondentie naar Amersfoort stuurt en dat Liander hiermee het handelsregister en de wens van FCN volgt.
37. Voor wat betreft het in rekening brengen van de verwijderingskosten verwijst Liander naar artikel 2.4.3 van de Tarievecode elektriciteit. In die bepaling staat dat bij wijziging van een aansluiting een eenmalige bijdrage in rekening kan worden gebracht voor het verwijderen van de bestaande aansluiting.

¹¹ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364.

6. Beoordeling van het geschil

38. In dit geschil spelen de volgende vier klachten van FCN dat:
- i) Liander de door FCN gevraagde AC5-aansluiting aan de Mientweg 20 in Lutjewinkel ten onrechte heeft geweigerd.
 - ii) Liander onterecht een aanbod heeft gedaan voor een AC6a-aansluiting op OS De Weel.
 - iii) Liander de offerte voor de AC6a-aansluiting aan de verkeerde partij heeft uitgebracht.
 - iv) Liander onterecht een eis oplegt tot verwijdering van de bestaande aansluiting van ZFC met bijbehorende verplichting tot betaling van de verwijderingskosten.
39. De ACM oordeelt dat de klachten van FCN ongegrond zijn. De ACM licht dit hieronder toe. Hiertoe zal zij de onder i) genoemde klacht als eerste behandelen en vervolgens de overige klachten gezamenlijk behandelen.

6.1. Liander weigert FCN te voorzien van een aparte AC5-aansluiting

40. In deze paragraaf oordeelt de ACM dat de klacht van FCN, dat Liander in strijd met artikel 23 van de E-wet weigert om FCN te voorzien van een eigen AC5-aansluiting, ongegrond is. Hiertoe wordt eerst geconcludeerd dat het gezag van gewijsde van de uitspraak van het CBb van 2 juni 2020 over het geschilbesluit van de ACM tussen ZFC en Liander in dit geschil niet van toepassing is. Vervolgens concludeert de ACM op basis van haar beoordeling van het bedrijventerrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel dat er sprake is van één WOZ-object, waardoor Liander niet verplicht is om FCN van een tweede aansluiting op dat ene WOZ-object te voorzien.
41. Zoals beschreven in hoofdstuk 3 heeft het CBb op 2 juni 2020 uitspraak gedaan over het geschil tussen ZFC en Liander.¹² FCN stelt dat er in deze uitspraak reeds vast is komen te staan dat er sprake is van een net aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel, als gevolg waarvan er ten minste twee WOZ-objecten moeten zijn en FCN voor haar WOZ-object recht heeft op haar eigen aansluiting. De ACM is van mening dat het gezag van gewijsde van de uitspraak van het CBb van 2 juni 2020 in dit geschil niet op gaat en de argumentatie van Liander is in deze uitspraak niet behandeld. De ACM licht dit hieronder toe.
42. De ACM constateert dat de uitspraak waarop FCN zich beroept een uitspraak is in een geschil waarbij FCN zelf geen partij is. Naar het oordeel van het CBb over dat geschil beschikt ZFC over een aansluiting. ZFC is geen partij in het geschil waarop het onderhavige besluit ziet. Als gevolg hiervan kan het door FCN naar voren gebrachte gezag van gewijsde, dat van de uitspraak van het CBb van 2 juni 2020 uit zou moeten gaan, niet van toepassing zijn. Overigens heeft het CBb dit zelf ook geconstateerd in de betreffende uitspraak, aangezien zij heeft geconcludeerd dat het verzoek van FCN om een eigen aansluiting en de toen al in de lucht hangende geschilaanvraag waar dit

¹² Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:383.

besluit op ziet buiten het bestek van de procedure valt waarover het CBb toentertijd uitspraak deed.¹³

43. De ACM constateert tevens dat het CBb in de uitspraak over het geschilbesluit van de ACM in het geschil tussen ZFC en Liander het argument van Liander betreffende het weerlegbare bewijsvermoeden van WOZ-beschikkingen niet heeft behandeld. Het argument van FCN dat Liander een toegelaten partij is als genoemd in artikel 8:26 van de Awb doet niet ter zake, het CBb heeft expliciet in haar uitspraak bepaald dat Liander in haar beroep niet-ontvankelijk is. In haar uitspraak waarin het identieke argument van Liander wel behandeld werd, heeft het CBb Liander gelijk gegeven.¹⁴ De ACM is van mening dat zij in het onderhavige geschil ten behoeve van de rechtszekerheid in overeenstemming met de NAEN-uitspraak tot een oordeel dient te komen. Daarbij oordeelt de ACM dat een dergelijke beoordeling ook niet de positie van ZFC kan benadelen, nu zij geen partij is in het onderhavige geschil.
44. Vervolgens gaat de ACM over tot beoordeling van de klacht van FCN dat Liander in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet een aanvraag van FCN voor een aansluiting met aansluitcapaciteit van 2 MVA (AC5-aansluiting) heeft geweigerd. De ACM oordeelt dat de klacht van FCN ongegrond is en licht dit hieronder toe.
45. Artikel 23, eerste lid, van de E-wet verplicht de netbeheerder, in dit geval Liander, om degene die daarom verzoekt, te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net. Een aansluiting is volgens artikel 1, eerste lid, onder b, van de E-wet een of meerdere verbindingen tussen een net en een onroerende zaak, waaronder een ander net. Voor de vraag wat een onroerende zaak is wordt aangehaakt bij de Wet WOZ. Hierna spreekt de ACM dan ook van een 'WOZ-object'.
46. In artikel 23, eerste lid, van de E-wet ligt de verplichting besloten om op verzoek ten minste één aansluiting per WOZ-object te realiseren.¹⁵ De E-wet behelst geen verplichting voor een netbeheerder om op verzoek ook een tweede aansluiting te realiseren op hetzelfde WOZ-object.¹⁶
47. De ACM constateert dat er op de Mientweg 20 te Lutjewinkel een 10 kV aansluiting van 2 MVA op het net van Liander aanwezig is. De vraag in dit geschil is daarmee of het verzoek van FCN van 24 juli 2020 om een aansluiting van 2 MVA (een AC5-aansluiting) op de Mientweg 20 te Lutjewinkel moet worden aangemerkt als een verzoek om een tweede aansluiting op hetzelfde WOZ-object. Om deze vraag te beantwoorden is het nodig om vast te stellen of de kaasfabriek van FCN voor toepassing van de E-wet kwalificeert als een afzonderlijk WOZ-object of dat het gehele bedrijfsterrein op de Mientweg 20 te Lutjewinkel gezamenlijk als één WOZ-object kwalificeert.

¹³ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:383, r.o. 5.

¹⁴ Zie bijvoorbeeld uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364.

¹⁵ Uitspraak van het CBb van 13 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3485, rechtsoverweging 5.2.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld het besluit van de NMa van 16 november 2009 in het geschil Van Ruijven – Westland Infra, randnummer 66.

48. Uit de door FCN overlegde communicatie met en de WOZ-beschikkingen van de gemeente Hollands Kroon van 10 juli 2017 en 29 februari 2020 volgt dat naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders sprake is van twee afzonderlijke WOZ-objecten aan de Mientweg 20.
49. Uit de NAEN-uitspraak volgt dat aan deze WOZ-beschikkingen een weerlegbaar bewijsvermoeden kan worden ontleend voor de aansluitplicht van netbeheerders. Dat wil zeggen dat de partij die meent dat bij de objectafbakening voor de netaansluiting de WOZ-beschikking niet moet worden gevolgd, omdat die niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ, de bewijslast draagt om aannemelijk te maken dat het college van burgemeester en wethouders artikel 16 van de Wet WOZ verkeerd heeft toegepast door het object verkeerd af te bakenen.¹⁷ Op grond van het bovenstaande is het dus aan Liander om aan te tonen dat er sprake is van een objectafbakening in de WOZ-beschikking die niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ.
50. Het CBb stelt vervolgens dat, als de netbeheerder meent dat de objectafbakening die ten grondslag ligt aan de WOZ-beschikking niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ, het object aan de hand van de volgende vier stappen dient te worden afgebakend:¹⁸
 1. Welke onroerende zaken in de zin van artikel 3:3 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) kunnen worden geïdentificeerd?
 2. In hoeverre is de eigendom c.q. zakelijke gerechtigheid van deze zaken verdeeld over verschillende personen?
 3. Kunnen deze zaken worden opgesplitst in gedeelten die blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt?
 4. Vormen de onroerende zaken of de zelfstandige gedeelten een samenstel?
51. De ACM zal aan de hand van de door partijen naar voren gebrachte zienswijzen deze stappen doorlopen, om te beoordelen of Liander slaagt in haar poging aan te tonen dat de objectafbakening in de overlegde WOZ-beschikking niet strookt met artikel 16 van de Wet WOZ.
52. Vooraf dient gezegd dat de ACM de feitelijke situatie op het moment van beoordelen toetst. Wanneer de feitelijke situatie verandert, is het dientengevolge mogelijk dat de beoordeling van de WOZ-afbakening wijzigt en, als gevolg daarvan, de aansluitverplichting voor de netbeheerder.
53. Tevens dient vooraf te worden geconcludeerd dat het door FCN aangedragen opstalrecht voor het leggen en exploiteren van de zonnepanelen niet relevant is voor de huidige beoordeling van het WOZ-object. Er is (nog) geen aansluiting gevraagd voor de zonnepanelen en de zonnepanelen zijn, voor zo ver de ACM bekend is geworden in de onderhavige procedure, ook nog niet gerealiseerd. Dat betekent dat de ACM op basis van de huidige feitelijke situatie het opstalrecht en de nog niet gerealiseerde zonnepanelen niet in haar beoordeling dient te betrekken.

¹⁷ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364, rechtsoverweging 4.6.

¹⁸ Uitspraak van het CBb van 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364, rechtsoverweging 4.7 en Conclusie van de Raadsheer Advocaat-Generaal P.J. Wattel, 3 december 2019, ECLI:NL:CBB:2019:658, rechtsoverwegingen 8.3, 8.4, 8.6 en 8.7.

54. De eerste stap ziet op de identificatie van de onroerende zaken zoals bedoeld in artikel 3:3 van het BW. Daarover bestaat tussen partijen geen geschil, het geschil ziet op het gehele bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel.
55. De tweede stap ziet op de vraag in hoeverre de eigendom dan wel de zakelijke gerechtigheid van deze zaken verdeeld is over verschillende personen.
56. Niet in geschil is dat de eigendom van het gehele bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel bij ZFC ligt.
57. De derde stap behelst de vraag of de onroerende zaken (verder) kunnen worden opgesplitst in verschillende delen die blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt. Deze vraag houdt partijen in het onderhavige geschil niet verdeeld, de zaken kunnen niet verder worden opgesplitst.
58. De laatste stap behelst de vraag of er sprake van is dat de eigendommen een samenstel vormen in de zin van artikel 16, onderdeel d, van de Wet WOZ. Hiervoor gelden blijkens de wettekst drie criteria: de eigendommen (of gedeelten uit de derde stap) moeten (i) dezelfde eigenaar of beperkt zakelijk gerechtigde hebben, (ii) dezelfde gebruiker hebben en (iii) naar de omstandigheden beoordeeld bij elkaar horen.¹⁹
59. Volgens het eerste criterium moet worden vastgesteld of sprake is van dezelfde eigenaar. Onder randnummer 56 is vastgesteld dat ZFC eigenaar is van het geheel aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel.
60. Vervolgens dient er, om te voldoen aan het tweede criterium, sprake te zijn van dezelfde gebruiker van het gehele bedrijfsterrein.
61. Over het gebruik van het gehele bedrijfsterrein zijn partijen het oneens. FCN stelt dat het gebruik van het utiliteitsgebouw, de ammoniakinstallatie en het net bij ZFC ligt. Liander constateert dat het gebruik van het utiliteitsgebouw en de ammoniakinstallatie uitsluitend ten dienste staan aan de kaasproductie en van deze productie onderdeel uitmaakt, waarmee het gebruik naar oordeel van Liander bij FCN ligt. Ter onderbouwing van haar constatering heeft Liander onder andere aangedragen dat op basis van foto's het utiliteitsgebouw integraal onderdeel van het productieproces van kaas lijkt. Tevens draagt Liander aan dat FCN op basis van het Handelsregister gevestigd is aan de Mientweg 20, terwijl ZFC op basis van het Handelsregister een zuivere holdingcoöperatie blijkt te zijn die geen fysieke activiteiten ontplooit (waarvoor tevens geen registratie van de Mientweg 20 te Lutjewinkel bij het Handelsregister is geregistreerd).

¹⁹ Conclusie van de Raadsheer Advocaat-Generaal P.J. Wattel, 3 december 2019, ECLI:NL:CBB:2019:658, rechtsoverweging 8.7.

62. Liander heeft voor de ACM aannemelijke argumentatie naar voren gebracht dat sprake is van volledig gebruik door FCN. De ACM is van mening dat de daadwerkelijke exploitatie of het daadwerkelijke gebruik gestaafd moet kunnen worden door enige vorm van documentatie. De ACM heeft naar aanleiding hiervan op 4 juni 2020 aan FCN gevraagd om door middel van documenten de door FCN aangedragen verdeling van het gebruik van de onderdelen van het terrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel verder te duiden.²⁰ De ACM concludeert dat FCN daar met haar antwoord niet in is geslaagd.²¹ Naar het oordeel van de ACM is het aannemelijk dat, wanneer ZFC daadwerkelijk het utiliteitsgebouw exploiteert, er bijvoorbeeld facturen of betalingen voor de levering van goederen/diensten bestaan tussen ZFC en FCN, ook ondanks het feit dat sprake is van een concernrelatie tussen FCN en ZFC. Nu de ACM oordeelt dat de door Liander onder het vorige randnummer naar voren gebrachte argumenten aannemelijk zijn en FCN tegelijkertijd naar het oordeel van de ACM (ook op uitdrukkelijk verzoek van de ACM) onvoldoende onderbouwd aan heeft kunnen tonen dat ZFC daadwerkelijk het utiliteitsgebouw exploiteert, constateert de ACM zij redelijkerwijs moet concluderen dat het daadwerkelijke gebruik van het gehele bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel bij FCN ligt.
63. Het laatste criterium dat beoordeeld moet worden is de eis dat het geheel aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel naar de omstandigheden beoordeeld bij elkaar horen. Naar het oordeel van de Hoge Raad zijn hiervoor twee criteria doorslaggevend: er is sprake van (i) een (geografisch) samenhangend geheel met (ii) een organisatorisch doel.²²
64. Het eerste criterium voor de beoordeling is dat sprake van een (geografisch) samenhangend geheel moet zijn. De jurisprudentie hieromtrent is casuïstisch van aard: de feitelijke omstandigheden zijn doorslaggevend voor de beoordeling. De ACM geeft een kwalificatie van de feiten zoals vastgesteld in hoofdstuk 3.
65. De ACM constateert dat het gehele bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel zich op een geografisch afgebakend geheel bevindt. Dit geheel is omheind en de onderdelen van het terrein zijn enkel bereikbaar via één ingang. De gebouwen op het bedrijfsterrein zijn met elkaar verbonden en dienen volgens de ACM allen hetzelfde, geheel geïntegreerde, productieproces.
66. De ACM concludeert op basis van het vorige randnummer dat er sprake is van een (geografisch) samenhangend geheel.
67. Voorts is van belang of sprake is van één organisatorisch doel. Naar het oordeel van de ACM is dit het geval. Het doel van FCN is de productie van kaas. Het bedrijfsterrein aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel dient volgens de ACM in zijn geheel en onlosmakelijk dat doel.
68. Op grond van het bovenstaande concludeert de ACM dat Liander succesvol het bewijsvermoeden van de door FCN aangedragen WOZ-beschikkingen van de gemeente Hollands Kroon heeft

²⁰ ACM/IN/631219.

²¹ ACM/IN/631219.

²² Arrest van de Hoge Raad van 9 mei 2003, nr. 35987, ECLI:NL:HR:2003:AD6058.

weerlegd. De ACM oordeelt dat er sprake is van één WOZ-object aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel.

69. Niet in geschil is dat het WOZ-object aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel beschikt over een aansluiting. Liander is niet verplicht meer dan één aansluiting per WOZ-object te realiseren.²³ Nu het WOZ-object aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel al over een aansluiting beschikt, was Liander gerechtigd om de door FCN gevraagde aansluiting te weigeren.
70. Op grond van het bovenstaande concludeert de ACM dat de klacht van FCN, dat Liander in strijd met artikel 23 van de E-wet haar aanvraag voor een aansluiting heeft geweigerd, ongegrond is.

6.2. Overige klachten

71. De ACM oordeelt dat de overige drie klachten van FCN ook ongegrond zijn. De ACM licht dat hieronder toe.
72. De overige klachten van FCN zijn als volgt:
 1. Liander heeft een aanbod gedaan voor een AC6a-aansluiting op het ca 4,5 km verder weg gelegen HS/MS-transformatorstation OS De Weel, waarmee Liander volgens FCN geen uitvoering heeft gegeven aan de aanvraag voor een aansluiting door FCN (wat in strijd is met artikel 23, eerste lid, van de E-wet),
 2. Liander heeft volgens FCN in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet de offerte voor een nieuwe aansluiting uitgebracht aan het concern 'FrieslandCampina' te Amersfoort, terwijl het verzoek door FCN is gedaan, en
 3. Liander eist volgens FCN ten onrechte dat de aansluiting van ZFC dient te worden verwijderd en dat de kosten voor verwijdering door FCN dienen te worden gedragen.
73. De ACM constateert dat de overige klachten van FCN een sterke samenhang hebben met elkaar, nu zij zien op de inhoud van het aanbod van Liander als reactie op het verzoek van FCN om een aansluiting.
74. De inhoud van het aanbod van Liander is een gevolg van het standpunt van Liander dat er sprake is van een aanvraag voor een aansluiting voor een WOZ-object dat reeds over een aansluiting beschikt. Zoals hierboven onder 6.1 geconcludeerd is de ACM van oordeel dat er in overeenstemming met het standpunt van Liander sprake is van één WOZ-object aan de Mientweg 20 te Lutjewinkel.
75. De ACM concludeert ten eerste dat het aanbod van Liander niet in strijd is met artikel 23, eerste lid, van de E-wet. De ACM constateert dat FCN verzoekt om een tweede aansluiting voor hetzelfde WOZ-object. Liander is niet verplicht om een dergelijke tweede aansluiting te faciliteren.²⁴ Als

²³ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van het CBB van 13 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3485, r.o. 5.2.

²⁴ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van het CBB van 13 april 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BQ3485, r.o. 5.2.

gevolg hiervan oordeelt de ACM dat het niet in strijd is met de E-wet is dat Liander een aanbod doet voor een aansluiting met een grotere capaciteit, nu niet in geschil is dat er sprake is van een structurele overschrijding van de aansluitcapaciteit op de bestaande aansluiting van het WOZ-object en de aanvraag van FCN (die onder andere een gevolg is van deze constatering van de overschrijding van de aansluitcapaciteit) overeenkomstig kan worden geïnterpreteerd als een verzoek om extra capaciteit. De klacht van FCN over het doen van aanbod door Liander waar FCN niet om heeft verzocht is dan ook ongegrond.

76. Vervolgens oordeelt de ACM dat de klacht van FCN, dat de offerte van Liander van 27 november 2020 in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet aan de verkeerde partij is toegezonden, ook ongegrond is. Niet in geschil is dat FCN de door Liander verzonden offerte op 17 december 2020 heeft geaccepteerd (ook al was dit met de nodige voorbehouden). Enkel FCN kan deze offerte voor FCN accepteren. Dat betekent dat het niet anders kan dan dat de door Liander uitgebrachte offerte FCN heeft bereikt en dat het voor FCN duidelijk moet zijn geweest dat deze offerte voor haar was bedoeld. Daar komt nog bij dat voor de ACM niet duidelijk is geworden wat FCN met onderhavige klacht beoogt en wat het geschil tussen FCN en Liander op dit gebied specifiek behelst. Daarom verklaart de ACM ook deze klacht ongegrond.
77. Tot slot concludeert de ACM dat de eis van Liander dat de aansluiting van ZFC dient te worden verwijderd en dat FCN deze kosten dient te dragen in overeenstemming is met het uitgangspunt dat er een aansluiting per WOZ-object is en dat de kosten voor verwijdering op grond van artikel 2.4.3 van de Tarievenscode door FCN dienen te worden gedragen. Nu FCN, als gevolg van de conclusie dat sprake is van één WOZ-object en het impliciete verzoek van FCN om meer capaciteit als geconcludeerd in randnummer 75, verzoekt om de wijziging van een bestaande aansluiting voor het WOZ-object in kwestie, dient zij de bijbehorende kosten te dragen. Artikel 2.4.3 van de Tarievenscode regelt dat de kosten voor verwijdering onderdeel van de in dit geval bijbehorende kosten zijn. Als gevolg hiervan oordeelt de ACM dat Liander dergelijke kosten in de offerte voor FCN mocht opnemen en dat deze klacht van FCN ongegrond is.
78. Op grond van het bovenstaande concludeert de ACM dat alle overige klachten van FCN ook ongegrond zijn.

7. Dictum

79. De Autoriteit Consument en Markt:

1. verklaart de vier klachten van FrieslandCampina Nederland B.V. tegen Liander N.V. ongegrond.

Den Haag,

Datum: 5 november 2021

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze

w.g.

drs. F.E. Koel

Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

8. Samenvatting

*Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Graag ontvangen wij uw bezwaarschrift **binnen zes weken** na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.*